

CP012 การประเมินความเสี่ยงจากการบริโภคเกลือดินที่ปนเปื้อนโลหะหนักโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

พัฒนพร อุ๋นวงศ์* กาญจนา มหาพล**

*โรงพยาบาลเชียงใหม่ อุบลราชธานี

**สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

ชาวบ้านนาตุน ม.7 ต.เขื่องใน อ.เขื่องใน มีการผลิตเกลือจากดินทำมาหลายชั่วอายุคน ทั้งกินและขายสร้างรายได้ไม่แพ้การทำนาข้าว เป็นเกลือที่ไม่ได้เสริมไอโอดีน นิยมนำไปทำปลาร้า ส้มผัก ปลาแห้ง เป็นอาหารที่ชาวบ้านบริโภคแทบทุกวัน ปีงบประมาณ 2554 สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี สุ่มตัวอย่างเกลือดังกล่าวไปตรวจ พบว่ามีโลหะหนัก ได้แก่ สารหนู และตะกั่วเกินมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด จึงเกรงว่าโลหะหนักดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของชาวบ้าน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำกระบวนการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) มาใช้ในการทำงานโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม จัดเวทีเพื่อปรึกษาหารือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจัดทำร่างข้อเสนอการจัดการความเสี่ยง (Risk Management) การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เป็นสมาชิก 15 หลังคาเรือนที่ผลิตและบริโภคเกลือดินรวม 52 คน เก็บข้อมูลแต่ละหลังคาเรือนว่ามีการบริโภคเกลือวันละกี่กรัม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการห้อยละ ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำไปคำนวณหาปริมาณโลหะหนัก สารหนู ตะกั่ว ปปรอท แคดเมียม และทองแดง ที่ชาวบ้านได้รับจากการบริโภคเกลือดิน เปรียบเทียบกับค่า PTWI จัดเวทีประชุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำเสนอผลการประเมินความเสี่ยง ร่วมกันหา ทางออก หาวิธีการแก้ไขปัญห และจัดทำเป็นนยกครงการจัดการความเสี่ยง (Risk Management) ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณโลหะหนัก สารหนู ตะกั่ว ปปรอท แคดเมียม และทองแดง ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากการบริโภคเกลือดินต่อสัปดาห์ ไม่เกินค่า PTWI คือ ร้อยละ 18.02, 35.12, 0.95, 1.34 และ 18.79 ของ PTWI ตามลำดับ เมื่อคำนวณที่ค่าเฉลี่ยน้ำหนักตัวของประชากรกลุ่มตัวอย่าง 55.33 กก. สรุปได้ว่าในชีวิตประจำวันเรามีโอกาสได้รับโลหะหนักจากแหล่งอื่น เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรบริโภคเกลือดิน บ่อเป็นนาเกลือมีพื้นที่ 73 ไร่ 2 งาน มีชาวบ้านจากหลายหมู่บ้านเข้ามาจับจองทำนาเกลือสืบทอดกันมานาน การผลิตเกลือดินจึงมีคุณค่า (value) ทั้งในด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชน การอนุรักษ์พื้นที่ การดูแลการประกอบอาชีพที่ใช้สารเคมีรอบ ๆ นาเกลือ การค้นหาแหล่งที่มาของโลหะหนัก การจัด zoning พื้นที่การผลิต การปรับปรุงพัฒนากระบวนการผลิต การสุ่มตรวจการปนเปื้อนโลหะหนักในเกลือดิน และการเฝ้าระวังด้านสุขภาพของชุมชน ข้อเสนอเหล่านี้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเริ่มตระหนัก เป็นการเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) และการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication) ต่อไป